

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu s výsledky inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných dětí a žáků v předškolním, základním a středním vzdělávání. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. a), b) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Tematická inspekční činnost byla rozdělena na dvě části. První část představovalo inspekční elektronické zjišťování, v němž byla oslovena přibližně čtvrtina ředitelů mateřských, základních a středních škol prostřednictvím on-line dotazníku. Elektronické zjišťování bylo provedeno v termínu od 15. března do 16. dubna 2016. Celkově se elektronického zjišťování zúčastnilo 1 192 mateřských škol, 975 základních škol a 523 středních škol, přičemž vzorky byly stanoveny tak, aby obsahovaly školy všech krajů a zřizovatelů, školy malé i velké, školy v malých i velkých sídlech, a v případě středních škol aby zahrnovaly většinu skupin oborů. Druhou část tematické inspekční činnosti představovala prezenční inspekční činnost, která byla realizována od 1. září 2015 do 30. června 2016 v 926 mateřských školách, v 717 základních školách a ve 213 středních školách.

2 Zaměření inspekční činnosti

Dne 9. září 2014 byla schválena Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020,¹ která popisuje vznik, funkci a činnost jednotlivých článků navrhovaného systému podpory rozvoje nadání a péče o nadané od předškolního věku až po ukončení sekundárního vzdělání.

V době realizace inspekční činnosti nebyly ve školském zákoně ani v navazujících prováděcích předpisech pojmy *mimořádné nadání* a *nadání* přesně definovány.² V odborné literatuře je *nadání* nejčastěji definováno jako soubor schopností, které umožňují jedinci v určité oblasti za příznivých podmínek nadprůměrné výkony. Identifikaci *mimořádného nadání* jsou pak pověřena školská poradenská zařízení (mimořádné nadání tedy musí být diagnostikováno). Ve školním roce 2015/2016 vykazaly základní školy 992 mimořádně nadaných žáků, střední školy pak těchto žáků vykazaly 356. V předškolním vzdělávání k diagnostice, a tudíž ani k evidenci mimořádně nadaných dětí nedochází.

V rámci inspekční činnosti Česká školní inspekce především zjišťovala, jak mají školy nastaven systém vyhledávání, identifikace a podpory nadání, zda a do jaké míry školy spolupracují s externími subjekty při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků, jaké metody a formy práce školy uplatňují při jejich výuce a v neposlední řadě jaké formy podpory školy poskytují pedagogům při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků. Inspekční činnost na místě kromě hospitací spočívala zejména ve zjišťování informací souvisejících s nadanými a mimořádně nadanými dětmi a žáky od ředitelů mateřských, základních a středních škol a ve vlastním sledování a hodnocení práce s nadanými, talentovanými a mimořádně nadanými dětmi a žáky v jednotlivých vyučovacích hodinách, v případě mateřských škol při jednotlivých činnostech realizovaných v rámci předškolního vzdělávání.

Cílem tematické inspekční činnosti bylo zejména podrobněji zmapovat podmínky a prů-

1 Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/talentovana-mladez>

2 Od 1. září 2016 je účinná vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kde § 27 obsahuje definici:

- 1) Za nadaného žáka se pro účely této vyhlášky považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- 2) Za mimořádně nadaného žáka se pro účely této vyhlášky považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.